

CONTRIBUȚIA EDUCAȚIEI ÎN AMELIORAREA CRIZEI ACTUALE DE RESURSĂ UMANĂ

THE CONTRIBUTION OF EDUCATION TO THE MITIGATION OF THE CURRENT HR CRISIS

Prof.dr.ing.,ec. Ioan ABRUDAN
Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Întreaga evoluție a omenirii a însemnat, de fapt, un drum spre cunoaștere care, așa cum spunea Socrate, conduce către adevăr, bine și utilitate. Dacă, referitor la adevăr, cunoașterea înseamnă descoperirea sau explorarea a ceea ce există în realitate, cu privire la celelalte două atribute, respectiv binele și utilitatea, se poate deschide o întreagă filosofie, ce pornește de la „actorul” principal al lumii, care este omul, cu cele două ipostaze principale ale sale, respectiv ca individ și ca membru al unei comunități umane. La începuturi, demersul de cunoaștere a fost un demers de supraviețuire, adică de identificare a condițiilor pentru conservarea vieții și îmbunătățirea ei. În acest sens, natura a oferit un amplu model de supraviețuire, dar fără nuanțări foarte distincte aferente diverselor forme de viață. Pe acest fundal, omul a început să-și identifice particularitățile pentru a-și defini propriul mediu de viață exersând inconștient tripticul existențial, menționat anterior, proclamat mai târziu de către Socrate. Despre „capacitatea de model” a naturii ne spunea inclusiv Aristotel atunci când afirma: „Asemeni unui bun gospodar, natura nu risipește nimic ce ar putea fi de folos”. Poate, cea mai valoroasă învățătură la contactul omului cu natura, este echilibrul factorilor naturali care, pe de o parte, asigură „starea de bine” a omului și, pe de altă parte, asigură mentenanța ansamblului care determină viața. Peste ani, Einstein a reactivat

The entire evolution of mankind has been basically a journey to knowledge, which as Socrates put it, leads to the truth, the good and the utility. If referring to the truth, knowledge means the discovery or exploration of what exists in reality, regarding the other two attributes, namely the good and the utility, a whole new philosophy can be conceived starting from the main “character” of the world, the human being in his two basic states, as an individual and as a member of the human community. At the beginnings, the drive to knowledge was an endeavour to survival, which meant to identify the living conditions and to improve them. In this sense, nature offered a generous survival model but without distinctly toning the various forms of life. On this background, the individual started to identify his features in order to define his own living environment unconsciously practising the aforementioned existential triptych later claimed by Socrates. Aristotle also talked about nature’s capacity to act as a “model” when he stated “Like a good homemaker, nature does not squander anything that can be useful”. Maybe the most valuable lesson from man’s contact with nature is the balance of the natural factors that on the one hand ensure man’s “well-being” and on the other hand ensure the preservation of the system that determines life. Years later, Einstein reactivated

îndemnul adresat oamenilor pentru a imita natura, amplasându-l, de această dată, sub imperiul necesității ca oamenii să-și dezvolte capacitatea de a-și amplifica cunoașterea și sensibilitatea față de procesele naturale.

Din cele relatate până acum, rezultă că lumea cercetării și, implicit, a cunoașterii este o lume infinită care își extrage elementele din infinitul realității și returnează adevăr, bine și utilitate, conform tripticului Socratic. Acest retur face ca lumea noastră să fie mai bună și mai utilă, de exemplu, în comparație cu lumea lui Aristotel, iar procesul care oglindește această transformare se numește evoluție. Cu alte cuvinte, procesul prin care se extrag din realitate elemente care, în alte circumstanțe, se întorc pentru a îmbogăți realitatea, presupune două faze: una de cercetare și cealaltă de aplicație între care, de multe ori, există discordanțe de potențial și capacități. Raportul dintre cunoaștere și aplicație a suscitat multe discuții cu privire la scopul general al educației. De obicei, noi asociem educației, genericul de ansamblu al procedurilor prin care tot ceea ce a fost validat, până în prezent de către realitate, trebuie cunoscut de către oameni.

Acum aproape 200 de ani, filosoful britanic H. Spencer aprecia că scopul educației nu este știința ci acțiunea. În 2015, același sens se regăsea în cuvintele lui Andreas Schleicher, director în cadrul Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică. Acesta, referindu-se la învățământul din Singapore, considerată țara cu cel mai dezvoltat învățământ preuniversitar din lume, făcea următoarea declarație: „Google știe totul. Sunt recompensați oamenii care știu să facă ceea ce știu” (Ziarul Făclia, 09.10.2015). Să remarcăm, aici, că lumea modernă pare a valorifica mai mult verbul „a face” în defavoarea verbului „a ști” în contextul în care accesul la informație este din ce în ce mai facil. Pe de altă parte, după opinia mea, nu a fost niciodată o ofensivă mai mare a conceptului de „proprietate intelectuală” ca și în zilele noastre. Se consumă, oarecum un paradox, în contextul în care există interesul titularului proprietății intelectuale de a-și publica rezultatele cercetării simultan cu protejarea ei. Prin această atitudine, suntem din nou în situația de a accentua demarcația dintre cunoaștere și aplicația sa. Este vorba, în esență, de o favorizare a celor care au

the advice that people should imitate nature, stating this time that people need to develop the capacity to broaden their knowledge and become more sensitive to the natural processes.

All this implies that the world of research and, implicitly, knowledge is an infinite world extracting its elements from the infinite reality and returns the truth, the good and the utility according to Socrates' triptych. This return renders our world better and more useful for instance in comparison with Aristotle's world, and the process reflecting this change is called evolution. In other words, the process by which elements are extracted from reality, which, in other circumstances, return to enrich the reality implies two stages: research and application between which often there are discrepancies of potential and capabilities. The knowledge-application ratio has raised numerous debates regarding the general purpose of education. Usually, we associate to education the overall procedures by which everything that has been validated in reality up to now has to be known to the people.

Almost 200 years ago, the British philosopher H. Spencer deemed that the purpose of education was not knowledge but action. In 2015, the same was to be found in the words of Andreas Schleicher, director within the OECD. Referring to the education in Singapore, considered as having the best undergraduate education in the world, he made the following statement: “Google knows everything. Those people are rewarded who know how to do what they know.” (Ziarul Făclia, 09.10.2015). Let us note here that the modern world tends to value more the verb “to do” than “to know” as the access to information is easier every day. On the other hand, in my opinion, there has never been a greater offensive of the “intellectual property” concept than it is today. There is a kind of paradox as the intellectual property owner is interested in publishing the results of the research alongside with having it protected. By this attitude, we are again bound to emphasise the border between knowledge and its application. It actually comes down to fostering those who have

potențial de aplicație. Aceștia au un acces mult mai facil la tot ceea ce se creează în lume și au capacitatea, deci, de a „drena” creativitatea umană și de a o ține sub control.

Afirmația că „tineretul reprezintă viitorul” este o formulare frecventă din limbajul cotidian și reflectă o logică absolut evidentă. Pe de altă parte, această formulare poate fi asociată cu orice comunitate, începând de la familie și terminând cu lumea în ansamblul ei. Este, de altfel, și raționamentul care a generat cunoscuta expresie, lansată de „Clubul de la Roma”, prin care se afirma, în contextul atributului de sustenabilitate, că: „Noi nu am moștenit planeta de la părinții noștri ci am luat-o cu împrumut de la copiii noștri”. Până la urmă, fiecare dintre generațiile care s-au perindat în istoria omenirii a avut contribuțiile ei la dezvoltarea civilizației umane. După opinia mea, este foarte important ca aceste generații să recunoască meritele generațiilor anterioare și necesitatea ca ele să continue ceea ce a fost bun în trecut. În ceea ce privește coexistența dintre generații, sunt mai multe atitudini. Dacă în trecut a fost mai bine decât azi, atunci se cultivă decredibilizarea trecutului și se dezvoltă „falia” dintre generații tocmai pentru ca generația în curs să nu își asume responsabilitatea și/sau vinovăția pentru starea de fapt actuală. Dacă, însă, a fost mai rău decât azi, se promovează solidaritatea și validarea efortului de îmbunătățire ca merit al generației în curs. Până la urmă, din punct de vedere al dinamicii mișcării, aici este vorba de a promova continuitatea sau discontinuitatea. În ambele situații activismul social este menținut, dar cu motivații și obiective diferite.

Astăzi se promovează, oarecum exagerat, și potențialul resursei umane tinere și această tendință a fost sesizată ironic de către Ghidul de strategie propus de The Economist Books (Editura Nemira, 1998) într-o formulare care minimalizează influența experienței. Iată imaginea care descrie acest fenomen: „Și astfel s-a ajuns ca directorul executiv al unei mari companii publice să fie sfătuit asupra strategiei de un proaspăt absolvent al unei școli economice, în vârstă de 28 de ani, care a învățat despre strategie de la un profesor de 30 de ani care, la rândul său, tocmai obținuse titlul de doctor sub îndrumarea unui profesor de 32 de ani. În curând, nimeni nu va mai «cumpăra» sfaturi de

a potential for application. They get easier access to everything that is being created in the world and thus have the ability to “drain” human creativity and keep it under control.

The statement that “the youth is the future” is commonplace today and it reflects an absolutely obvious logic. Nevertheless, this phrase can be associated with any community, from the family to the entire world. There is also the argument that generated the well-known expression launched by the “Rome Club”, which stated regarding sustainability that: “We haven’t inherited the planet from our parents but rather we borrowed it from our children.” In the end, all generations in history have had their contributions to the development of human civilisation. In my opinion, it is very important that these generations acknowledge the merits of the previous generations and carry on with what was good in the past. There are several approaches regarding the coexistence between generations. If in the past it was better than it is today then the loss of the past’s credibility is cultivated and the “gap” between generations is increased for the precise purpose that the current generation does not take on the responsibility and/or guilt for the current state of affairs. However, if in the past it was worse than it is today, then solidarity is promoted and the current generation’s effort to improve the situation is validated as its own effort. Eventually, from the perspective of the dynamics of movement, it is about promoting continuity or discontinuity. In both contexts, social activism is maintained but with different motivations and objectives.

Nowadays, the potential of the young labour force is somewhat excessively promoted, and this trend was ironically noticed by the Strategy Guide proposed by The Economist Books (Editura Nemira, 1998) in a wording that minimises the influence of experience. This is the picture that describes the phenomenon: “And this is how we’ve reached a point in which the CEO of a major public company is counselled on the strategy by a young graduate of a school of economics aged 28, who learnt about strategies from a 30-year old teacher who himself had just

la specialiști aflați la așa mare distanță de lumea reală a afacerilor”. Într-adevăr, în această zonă de activitate ca și, în general, experiența este o componentă foarte importantă în educația profesională.

În toate cazurile, însă, este rațională utilizarea cât mai completă a potențialului uman disponibil, indiferent dacă acesta provine de la tineri sau de la bătrâni. Cu această premisă, SUA a stabilit vârsta de pensionare la 65 de ani în momentul în care speranța medie de viață a bărbaților din SUA era de 61 de ani. (G. Friedman, *Următorii 100 de ani*, Editura Litera, 2009) În China, există chiar articole de lege care incriminează lipsa de respect față de oamenii mai în vârstă.

La întemeierea SUA, s-a cultivat un fel de „insurgență” față de lumea „veche”, o revoltă a celor care nu și-au găsit împlinirea în lumea „veche” și care, în final, a condus la progresul deosebit al Americii.

Există și un alt factor major în educația tineretului și anume, evoluția demografică care, în final, a determinat și conceptul de globalizare cu toate consecințele lui dintre care, în sensul semnificației temei în discuție, este migrația resursei umane în câmpul motivațional construit de cele două dimensiuni: interesul personal și interesul comunitar. Comportamentul individului, în acest cadru, este complex tocmai datorită interferenței dintre condiția de individ și, în același timp, de membru al unei comunități, a fiecărui om. Din această perspectivă, omul este interesat de accesarea la „starea de bine” personală care este, însă, dependentă și de „starea de bine” a comunității din care face parte. În acest peisaj, se dezvoltă conceptul lansat de H. Selye (*Știința și viața*, Editura Politică, 1984) privind „altruismul egoist”. Cu alte cuvinte, binefacerile pe care le direcționează fiecare către comunitate se reîntorc, printr-o reacție de genul feed-back, asupra celui care le-a provocat și îi întregesc satisfacția personală prin generarea unui cadru de conviețuire armonios și echilibrat. Această logică i-a fost cultivată de patriarhul Nifon al Constantinopolului, cu cca. 500 de ani în urmă, lui Neagoe Basarab, patriarhul fiind unul dintre mentorii domnitorului român. Până la urmă, armonia socială este o formă de echilibru social oglindită, actualmente, în

become a doctor under the supervision of the 32-year old professor. Soon no one is going to “buy” advice from the specialists who are that far from the real business world.” And indeed, in this area of activity and also generally, experience is a very important component in professional education.

In all cases however, the comprehensive use of the available human potential is reasonable irrespective if it is young or old. Starting from this assumption, the USA established the retirement age at 65 when the average life expectancy of American men was 61. (G. Friedman, *Următorii 100 de ani*, Editura Litera, 2009). In China, there are even law articles that incriminate the lack of respect for the elderly.

When the USA were established, there was a sort of “insurgency” vis-à-vis the “old” world, a resentment on behalf of those who could not find their sense of fulfilment in the “old” world and which eventually led to the outstanding progress of the US.

There is another major factor in the education of youth, namely the demographic evolution, which eventually determined the concept of globalisation with all its consequences such as, in the context of this discussion, we have the migration of labour force in the motivational field built by the two dimensions: the personal interest and the community interest. The individual’s behaviour in this context is complex precisely due to the interference between his condition as an individual and, at the same time, as a member of a community. Thus, the individual is interested in having access to his own “well-being”, which depends however on the “well-being” of the community he is a part of. In this context, the concept on “selfish altruism”, launched by H. Selye (*Știința și viața*, Editura Politică, 1984) has been developed. Namely, the good deeds that every individual directs towards the community return as a feedback-like reaction onto the one who has generated them, and replenish his personal satisfaction by engendering a peaceful and balanced cohabitation environment. This logic was inculcated cca. 500 years ago by patriarch Nephon II of Constantinople in Neagoe Basarab, the former being one of the Romanian ruler’s mentors. In the

indicatorul „raportul decil” care măsoară gradul de tensiune sau de calm într-o comunitate umană.

Problematica educației este de mare interes pentru orice comunitate și ea a avut o prezență care a fost amorsată de filozofia antică și este într-un continuu puseu de interes în societatea modernă. Din această perspectivă, sunt cunoscute opiniile lui Aristotel la fel ca și părerile laureatului premiului Nobel, Bertrand Russel. La fel de prezente sunt aceste aspecte și în cărțile de înțelepciune ale lumii precum Biblia, Coranul, Talmudul sau epele asiatice. Toate cărțile de înțelepciune ale lumii sunt manuale de educație, sunt reglementări de conviețuire socială care valorifică binomul competiție-cooperare al comportamentului uman și sunt absolut necesare în situațiile în care activitatea care trebuie realizată depășește potențialul individului. Poate că un detaliu care nu este suficient evidențiat, este că, în aceste surse, aspectele comportamentale ale omului nu sunt numai enunțate ci au fost supuse experimentării sute de ani și au devenit, astfel, credibile și, deci, au o mare capacitate de a oferi modele de viață.

Peste tot apare vizibilă prevalența condiției umane asupra celorlalte aspecte ale lumii în care trăim și, din această perspectivă, asupra importanței cunoașterii. Iar, cunoașterea, este conceptul dominant al epocii pe care o traversăm și, în cadrul acestui concept, se poate integra, ca și subsegment, problematica învățământului. După opinia mea, învățământul a fost întotdeauna o activitate care urmărea însușirea de către „receptorii procesului educațional” a cunoștințelor asimilate, deja, de societatea umană pe parcursul evoluției sale. Factorii perturbatori în acest proces sunt legați de perimarea unora dintre cunoștințe, prin ritmul extraordinar de accelerat al schimbării, fiind vorba de cunoștințe acumulate în trecut. De aceea, învățământul nu poate fi interpretat decât ca o bază de cunoștințe la care trebuie adăugate mereu alte cunoștințe care, cum se exprima cândva Goethe, reprezintă „imperativul zilei”. În ultimă instanță, chiar și a învăța despre schimbare, este o conștientizare a procesului infinit de acumulare de cunoștințe care facilitează adaptarea omului la noile repere existențiale, printr-un „comportament antifragil”, cum a fost definit acesta de către cunoscutul autor N. Taleb.

end, social harmony is a kind of social balance, currently reflected in the “decile report” indicator that measures the degree of tension or peace in a human community.

The issue of education is of utmost importance in any community, and has had a presence that has been kicked by antique philosophy, and is still of great interest in modern society. From this perspective, Aristotle’s as well as the Nobel prize winner, Bertrand Russel’s opinions are well known. These aspects are also present in the books of wisdom around the world such as the Bible, the Koran, the Talmud or the Asian heroic poetry. All the books of wisdom around the world are handbooks of education, regulations of social cohabitation that capitalise the competition–cooperation binomial of human behaviour and are absolutely necessary when the activity to be performed exceeds the individual’s potential. A detail that is not sufficiently highlighted may be that in these sources the individual’s behavioural aspects are not only laid down but they had also been subject to experiments for centuries and have become thus credible and have a great capacity of offering life models.

The prevalence of human condition over the other aspects of the world we live in and also on the importance of knowledge is visible everywhere. Besides, knowledge is the dominant principle of the age we live in and within this concept, the issue of education can be integrated as a subset. In my opinion, education has always been an activity aimed at the acquisition by the “receivers of the educational process” of the knowledge human society already assimilated in its evolution. The disturbing factors in the process regard the lapsing of knowledge acquired in the past by the very fast rhythm of change. That is why education can be interpreted merely as a basis for knowledge to which other knowledge has to be added, which, as Goethe said, is the “imperative of the day”. Ultimately, even learning about change means becoming aware of the infinite process of knowledge acquisition that facilitates man’s adaptation to the new existential markers by an “antifragile behaviour” as it was defined by the well-known author, N. Taleb.

Unul dintre subiectele esențiale ale epocii noastre se referă la „resursa umană”. După ce omul a fost declarat „resursă”, ceea ce reprezintă un adevăr, în spiritul pragmatic al epocii, dar și o demonetizare a superiorității sale față de celelalte „resurse”, s-a încercat și procesul continuă și în prezent, un studiu cât mai complex al potențialului uman. Așa cum mă exprimam, în mai multe ocazii, materialul din care este constituit omul nu are o valoare deosebită ca element material. Cum se cunoaște, are 70-80% apă (!) Valoarea omului rezultă din sinergia materialelor din care se constituie „agregatul” om, din uriașul volum al conexiunilor care se realizează între componente cât și din spiritualitatea care se asociază ființei umane. Citeam într-o carte că numărul de conexiuni dintre neuronii din creierul uman este o cifră formată din 1 urmat de un milion de zerouri. (!) Aceasta este și o imagine a potențialului inteligenței umane. Desigur că, aceste conexiuni nu se vor materializa toate, dar reprezintă un potențial infinit în care pot apărea conexiuni inedite. Poate de aceea, Socrate opina „eu știu că nu știu”, iar pe templul lui Apollo din Delphi, este înscris îndemnul „cunoaște-te pe tine însuși”. În momentul actual, omul ca resursă, capătă valențe uriașe și, în consecință, generează studii de mare complexitate, prin care, păstrând proporțiile, au trecut și alte resurse. Astfel, dacă ne gândim, de exemplu, la utilaje, acestea au trecut de la primitiva lopată pentru săpat pământul până la actualii roboți industriali acționați de inteligența artificială. În ceea ce privește resursa umană, dacă la începuturi conta doar forța fizică și rezistența la efort fizic, astăzi discutăm de spiritualitate, de inteligență, de psihic, de profil energetic și alte aspecte materiale sau spirituale. Însă, în tot ceea ce înseamnă astăzi capabilitate umană, formarea prin învățământul de diferite grade reprezintă „cărămida fundamentală”.

Pe aceste fundal, se afirmă tot mai intens necesitatea dezvoltării învățământului profesional și, în acest cadru, a învățământului dual. Cauzele sunt cunoscute: pe de o parte declinul demografic și, pe de altă parte, exodul spre alte țări a resursei umane autohtone. După unele surse (ziarul Făclia, 13.09.2018), în anul 2017, România s-a situat pe locul 2 în lume, după Siria, cu un exod de 2,6 milioane de persoane. Este o situație care poate pune pe gânduri pe oricine. Gândurile acestea se

One of the essential issues of our world refers to the “human resource”. After the individual has been called a “resource”, which is true in the pragmatic spirit of the age but it is also a demonetisation of its superiority in relation to the other “resources”, a complex study of the human potential has been started and the process is still ongoing. As I said several times earlier, the material man is made of has no special value as a material element. As known, it is 70-80% water (!). Man’s value derives from the synergy of materials that make up the human “aggregate”, the huge volume of connections among components as well as the spirituality associated to the human being. I was reading in a book that the number of connections in the human brain is a number starting with 1 followed by a million of zeros. (!) This is also an image of the human intelligence potential. These connections certainly won’t materialise entirely but they are still an infinite potential where novel connections may occur. That might be the reason why Socrates opined that “I know that I don’t know” and the inscription on Apollo’s temple in Delphi reads “know yourself”. At present, the human being as a resource acquires huge valences and consequently generates great complexity studies, which other resources had also undergone proportionally. Thus, if we think about tools, they started off from the primitive shovel and ended up in the current industrial robots driven by artificial intelligence. Concerning human resources, if at the beginnings only physical force and resistance to effort mattered, today we are talking about spirituality, intelligence, the mind, energetic profile and other material and spiritual aspects. But still, the training in the educational system of different degrees is a “fundamental brick” in everything the human capability means today.

Based on this, a recurrent statement is the need to develop vocational training and more precisely dual education. The reasons are known: on the one hand, demographic decline, and on the other, the migration of the local human resource to other countries. According to some sources (Făclia newspaper, 13.09.2018), in 2017, Romania ranked second in the world after Syria with an emigration rate of 2.6 million people. It is

pot focaliza pe cel puțin două întrebări: 1. Cui și cât este de util procesul globalizării? Și 2. Dacă procesul de creștere forțată a demografiei inițiat acum cca. 50 de ani în România și apoi abandonat, a fost total absurd?

Învățământul dual poate fi interpretat de unii și ca o abdicare de la nivelul cel mai înalt de cultură pe care îl oferă învățământul preuniversitar, dar, în revers, reprezintă o variantă mult mai sigură pentru un viitor loc de muncă. Până la urmă, aici, se consumă și un conflict între individ și comunitate. Un înalt nivel de cultură poate fi asociat unei satisfacții individuale, dar dacă acest nivel cultural nu oferă nici o utilitate comunității, el apare ca și o insuficiență. Lumea în care trăim este o lume complexă, iar individul uman are unicitatea lui care trebuie să se adapteze acestei complexități. Să observăm că epoca „circuitului existențial închis”, în care fiecare individ își realizează singur toate elementele necesare existenței, a trecut de mult. În epoca actuală, fiecare individ este doar o piesă dintr-un angrenaj uriaș, în care are nevoie de ceilalți, iar ceilalți au nevoie de el. Apare, așadar, o interdependență socială care poate aduce atingere libertății individuale, dar, în revers, are un mare impact în ridicarea nivelului de viață al fiecăruia. Cu alte cuvinte, unicitatea individuală impune necesitatea complementarității, iar complementaritatea, fundamentează complexitatea care, în final, înseamnă dezvoltare și progres. Această situație schimbă filosofia despre lume a individului și îl transferă din zona egoismului individual către altruismul egoist, concept lansat, cum am specificat anterior, de H. Selye. Cu alte cuvinte, din momentul în care fiecare depinde de celălalt, cu toții suntem interesați de ceilalți pentru ca aceștia să-și poată îndeplini rolul social care se repercutează inclusiv asupra confortului meu personal. Iată, deci, un argument cinic, dar absolut realist, pentru ca fiecare dintre noi să fim interesați în dezvoltarea învățământului de toate gradele din comunitatea în care trăim. Aristotel a observat acest lucru încă din antichitate.

Astfel, în „Politica”, acesta afirma referindu-se la educație (J. Barnes, Aristotel, Editura Humanitas, 1996): „Nu s-ar putea tăgădui că educația copiilor trebuie să fie unul dintre obiectivele de competență ale griii legiuitorului [...]

a situation that would make anyone reflect. Our thoughts could focus on at least 2 questions: 1. How useful is the globalisation process and to whom? And 2. If the process of forced demographic growth started about 50 years ago in Romania and then abandoned was totally absurd?

Dual education could be interpreted by some as an abandonment of the higher level of culture that undergraduate education offers but on the other hand it is a much better option for a future job. Actually, there is a conflict here between the individual and the community. A high level of culture can be associated to individual satisfaction but if this culture does not offer any utility to the community, it would appear as deficient. The world we live in is a complex world, and the human being has the unique ability to adapt to this complexity. Let us note that the age of the “closed existential loop” in which every individual creates all the elements necessary to life by himself, is long gone. Today, every individual is but a piece in a huge gear in which he needs the others and the others need him. So, there is a social interdependence arising that could hinder individual freedom but on the other hand it has a big impact on improving everyone’s lifestyle. In other words, individual uniqueness imposes the need of complementarity, and the latter lies at the basis of complexity, which eventually means development and progress. This situation alters the individual’s philosophy about the world and takes him from individual selfishness to selfish altruism, a concept launched by the above-mentioned H. Selye. In other words, since everyone relies on the other, we are all interested in the others so that they can fulfill their social role, which also reflects on my personal comfort. And here we have a cynical but absolutely realistic argument for everyone to be interested in the development of education, at every level, in the community we live in. Aristotle already noticed that in Antiquity.

Thus in “Politics”, he stated referring to education (J. Barnes, Aristotel, Editura Humanitas, 1996): “Beyond any doubt, the children’s education should be one of the chief objectives of the lawmaker’s concerns [...] Since

Întrucât Statul are unul și același scop, educația trebuie să fie în mod necesar una și aceeași pentru toți membri săi; de unde urmează că ea trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare [...] Chestiunile publice trebuie să fie administrate public și nu trebuie să ne gândim că fiecare cetățean este stăpân pe sine ci ei aparțin cu toții Statului”.

La polul celălalt, B. Russel, laureat al premiului Nobel, critica societatea care organizează învățământul doar în interesul comunității și nu în raport cu aptitudinile personale ale fiecăruia. Până la urmă, fiecare dintre cei doi are dreptatea lui, iar această problematică, poate face obiectul unui model de joc matematic în care comunitatea și individul se conciliază pe o soluție satisfăcătoare pentru ambele părți. Cred că problematica învățământului trebuie, mai curând, rezolvată prin cunoașterea tendințelor de dezvoltare ale fiecărei comunități, simultan cu inventarierea capacităților individuale ale membrilor comunității respective. Dacă ne referim, de exemplu, la o organizație, P. Drucker, marele promotor al științei manageriale, afirmă că el ar exclude din activitatea managerială pe acei manageri care reacționează numai la ceea ce nu știu subordonații să facă, ci ar trebui invers, să antreneze pe fiecare subordonat în sensul activității pe care acesta știe să o facă. În acest sens, și Neagoe Basarab, fondatorul științei manageriale românești, afirma că domnitorul trebuie să se comporte ca și albină care cercetează fiecare floare pentru a colecta nectarul necesar producției de miere. De fapt, însăși ideologia biblică afirmă că fiecare om „este bun la ceva”, iar filosoful Americii, R.W. Emerson, afirma că acel „ceva” este diferit și, ca atare, el formula cunoscuta frază: „fiecare om care trece pe lângă mine îmi este superior într-o anumită privință”.

Din punct de vedere social, fiecare om, care desfășoară o activitate utilă, este necesar societății și, în acest sens, poetul american, Douglas Malloch, se exprima deosebit de elocvent în următoarele versuri: „Dacă nu poți fi un pin în vârful dealului, / Fii un tufiș în vale. Fii însă / Cel mai bun tufiș de pe marginea pâraului; / Fii o tufă, dacă nu poți fi un copac. / Dacă nu poți fi un tufiș, fii un fir de iarbă, / Și un drum va fi fericit; / Dacă nu poți fi păstrăv, atunci fii doar un biban - / Dar

the State has one and the same purpose, education should be one and the same for all its members; and consequently it should be object to public and not private supervision [...] Public issues must be managed publicly and we must not think that each citizen is his own master but rather that they all belong to the State.”

At the other end, B. Russel, Nobel prize winner, criticised societies that organise education only in the interest of the community without taking into account individual abilities. In the end, both of them are right, and this issue can become the object of a mathematical game in which the community and the individual agree upon a satisfying solution for both parties. I think that the issue of education must be solved rather by becoming aware of the development trends in each community alongside with recording the individual abilities of its members. If we refer for instance to an organisation, P. Drucker, the great promoter of managerial science, stated that he would shut out from managerial activities those managers who react only to what the employees do not know while they should do the opposite, they should drive their employees towards the tasks they are able to perform. In this sense, Neagoe Basarab, founder of the Romanian managerial science, stated that the ruler must behave like a bee that searches every flower to gather the nectar for honey. Actually, the biblical ideology also sets forth that every human “is good at something”, while the American philosopher, R.W. Emerson, stated that “something” is different and consequently he was the one who worded the well-known sentence: “everyone that passes me by is better than me in a certain way.”

Socially, every individual who performs a useful activity is necessary to society and the American poet, Douglas Malloch, expressed the same idea eloquently in the following lines: “If you can't be a pine on the top of the hill,/ Be a scrub in the valley — but be/ The best little scrub by the side of the rill;/ Be a bush if you can't be a tree / If you can't be a bush be a bit of the grass,/ And some highway happier make;/ If you can't be a muskie then just be a bass —/ But the liveliest bass in the lake!/ We can't all be captains, we've

cel mai viori biban din tot lacul! / Nu putem fi toți căpitani, trebuie să fim și echipaj, / E treabă pentru noi toți aici. / Sunt munci grele și munci ușoare, / Iar sarcina pe care o avem e chiar lângă noi. / Dacă nu poți fi drum, fii atunci o potecă, / Dacă nu poți fi soare, fii o steluță; / Nu prin mărime o să câștigi sau o să dai greș - / Fii cel mai bun în ceea ce ești!”. Există foarte mult adevăr în aceste versuri. Chiar dacă vrem cu toții să fim IT-ști pentru că salariile sunt mari, trebuie să existe oameni care să ne facă și mâncarea și hainele și service-ul la mașini și multe alte activități din care se constituie viața.

Idea de bază este ca fiecare om să-și îndeplinească bine activitatea pe care o are de făcut. Această idee este cuprinsă și într-o formulare biblică cu următorul conținut: „Dacă vezi un om iscusit la lucrul lui, acela poate sta lângă împărați nu lângă oamenii de rând”.

Învățământul dual există pentru că există o rațiune suficientă în acest sens, conform principiului cu același nume lansat de Leibniz, iar a porni în viață de la o meserie nu este o rușine decât dacă nu îți faci bine acea meserie. În management, cel puțin doi dintre fondatorii acestei științe au pornit de „jos”. Este vorba de Taylor și Ford. Iar, dacă aceștia au trăit în secolul trecut, Bill Gates având aceeași condiție, este contemporan cu noi și activează în cel mai căutat domeniu din zilele noastre. De altfel, aproape peste tot în lume, managerii de succes au plecat „de jos” și acest lucru i-a ajutat să fie empatici față de cei pe care-i conduceau și, în consecință, să le folosească capacitatea la maximum pentru că le cunoșteau comportamentul, obiectivele și idealurile de viață. Până la urmă, învățământul dual nu suprimă capacitățile individului și ascensiunea sa existențială ci, dimpotrivă, oferă mai multă coerență, realism și consistență aspirațiilor individuale și o utilizare mai eficientă și timpurie pentru resursa umană. Un „produs” al acestui gen de învățământ va fi întotdeauna un om mai bine ancorat în realitatea epocii pe care o traversează. După opinia mea, învățământul dual valorifică mai bine potențialul resursei umane și oferă o bază mai solidă pentru evoluția acesteia integrându-se mai armonios în dualismul teorie-practică pe care-l acceptăm cu toții ca fiind necesar formării profesionale și nu numai, a omului modern. Acesta

got to be crew, / There's something for all of us here, / There's big work to do, and there's lesser to do, / And the task you must do is the near. / If you can't be a highway then just be a trail, / If you can't be the sun be a star; / It isn't by size that you win or you fail — / Be the best of whatever you are!” There is great truth in these lyrics. Even if we all want to become IT specialists because the wages are high, there must also be people to cook for us, to make cloths and fix our cars and many other activities that life is made of.

The basic idea is that everyone should do their job properly. This idea is reflected in a biblical verse bearing the following message: “Do you see a man skilled in his work? He will be stationed in the presence of kings; he will not stand before obscure men.”

Dual education exists because there is sufficient reason in this sense according to Leibniz' s principle, and starting off in life from a craft is a shame only if you don't do you craft properly. In management, at least two of the founders of this science started from the “bottom”. It is Taylor and Ford. And if the two lived in the past century, Bill Gates, a man of the same condition lives in our days and works in the most sought for field of our time. As a matter of fact, almost everywhere in the world the successful managers started from the bottom, and this helped them be empathic with the ones they managed and consequently use their capacity to the maximum as they were aware of their behavior, objectives and life goals. Basically, dual education does not suppress the individuals' capabilities and their existential rise but on the contrary, it offers more coherence, realism and consistency in individual aspirations as well as an earlier and more efficient use of the human resource. The “product” of such a type of education shall always be better anchored in the realities of the time he lives in. In my opinion, dual education capitalizes better the human resource potential and offers a more solid basis for its evolution, integrating better in the theory-practice binomial that we all accept as a requirement for the professional training of modern man and not only. This is the

este contextul motivațional care mă determină să afirm că omul ca și „obiect” al educației, este mult mai receptiv inclusiv la cunoștințele teoretice dacă în „istoricul” său a avut un episod practic de funcționare în realitate. Acesta este și motivul pentru care, în unele țări, există prevederea ca, mai ales în domeniile tehnice, doritorii de parcurgere a unor cursuri de pregătire să aibă un stagiul de practică prealabil. Un astfel de individ este mult mai sensibil la cunoștințe și ierarhizează cu mult mai multă obiectivitate capacitatea cunoștințelor de a se sincroniza cu realitatea. El este, poate, și mai conștient de procesul pe care-l parcurgem cu toții în virtutea îndemnului socratic: „cunoaște-te pe tine însuși”, iar, chiar dacă căutarea începe dintr-un peisaj mai larg, s-ar putea ca ea să fie mai eficientă și regăsirea propriului sine să se petreacă mai repede. Pe de altă parte, într-o lume a diversității, dacă uniformizarea învățământului s-ar putea să aibă valențe în găsirea unor numitori comuni pentru coerența comunității și pentru dezvoltarea solidarității sociale, este la fel de necesară și complementaritatea care se naște tocmai din diferențele capabile să construiască complexitatea care caracterizează stilul de viață actual. Cu alte cuvinte, învățământul dual este un element necesar în peisajul contemporan și pe deplin concordant cu vectorul dezvoltării societății umane.

Cred că s-ar putea concluziona la tema educației că fiecare om ar trebui să se pregătească pentru viață, prin școală sau experiența profesională, utilizând cea mai prețioasă resursă pe care o are, care este timpul, urmând sfatul laureatului Premiului Nobel, Rudyard Kipling din poezia „Fă-ți timp”. Iată câteva versuri semnificative din această poezie:

[...]

În trecerea grăbită prin lume către veci,
Fă-ți timp măcar o clipă să vezi pe unde treci!
Fă-ți timp să guști frumosul din tot ce e curat,
Fă-ți timp că ești de multe mistere înconjurat!
Fă-ți timp cu orice taină sau adevăr să stai,
Fă-ți timp, căci toate acestea au inimă, au grai!
Fă-ți timp s-asculți la toate, din toate să înveți,
Fă-ți timp să dai vieții adevăratul sens!
Fă-ți timp, acum!
Să știi: zadarnic ai să plângi,
Comoara risipită a vieții, n-o mai strângi!

motivational context that makes me state that the individual as the “object” of education is more receptive to theoretical knowledge if in his “past” he had an actual practical working episode. This is the reason why in certain countries those wishing to attend a study programme, especially in the technical field, should previously do a practical internship. Such an individual is more sensitive to knowledge and is able to rank better and objectively understand the way knowledge synchronizes with reality. He might be more aware of the process we all pass through based on Socrates’ urge: “know yourself” even if the search starts in a vast background it still might become more efficient and finding one’s self could happen quicker. On the other hand, in a world of diversity, if the unification of education could have its role in finding a common denominator for community coherence and social solidarity development, complementarity is also important because it arises from the differences building the complexity that characterizes the current lifestyle. In other words, dual education is a necessary element in the contemporary landscape, being fully in line with the drive of social development.

I think we can conclude the topic of education by that every individual should prepare for life by schooling or professional experience, using the most precious resource they have, which is time, following Rudyard Kipling, the Nobel prize winner’s that he gives in his poem “Take time”. Here are some relevant verses from the poem:

[...]

In you hasty pass to your last rest,
Take time a bit to see where you pass by!
Take time to taste the beauty of the pristine,
Take time as you’re surrounded by mystery!
Take time to stick with any truth or secret,
Take time as they all have a heart not a tongue!
Take time to listen to all and learn,
Take time to give true sense to life!
Take time now!
As you must know: in vain shall you cry,
The squandered treasure of life you will not regain!